

**Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň
«Türkmenhowaýollary» agentligi hakynda
DÜZGÜNAMA**

1. “Türkmenhowaýollary” agentligi, Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň garamagynda bolmak bilen Türkmenistanyň raýat awiasiyasynyň işini utgaşdyrýan we oňa gözegçilik edýän ýerine ýetiriji häkimýetiň döwlet edarasy bolup durýar.

2. “Türkmenhowaýollary” agentligi öz işinde Türkmenistanyň Konstitusiyasyny, Türkmenistanyň Howa kodeksini, Türkmenistanyň kanunlaryny, Türkmenistanyň Prezidentiniň namalaryny, Türkmenistanyň Mejlisiniň kararlaryny, Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň çözümlerini, Türkmenistanyň halkara şertnamalaryny, Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň namalaryny şeýle hem beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryny hem-de şu Düzgünnamany goldanýar.

3. Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrliginiň Ýuridik şahslary we maýa goýum taslamalary döwlet tarapyndan bellige almak bölümünde 06.04.2017ý. senede 26375669 san belgi bilen hasaba alnan “Türkmenhowaýollary” gullugynyň hukuk orun tutary - Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň “Türkmenhowaýollary” agentligi bolup durýar.

4. Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň «Türkmenhowaýollary» agentliginiň esaslyk maýasy 200.manat (iki ýüz manat).

5. Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň «Türkmenhowaýollary» agentliginiň hukuk salgysy: Aşgabat şäheri, Bagtyýarlyk etraby, Türkmenistanyň Gahrymany Atamyrat Nyýazow şaýoly 326

6. Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň öz üstüne ýüklenilen wezipeleriň hem-de işleriň ýerine ýetirilmegi üçin Türkmenistanyň kanynçylygyna laýyklykda jogapkärçilik çekýär.

7. «Türkmenhowaýollary» agentligi, eýeçiligiň görnüşine garamazdan Raýat awiasiyasyna degişli, ýuridik we fiziki taraplaryň işiniň utgaşdyrylmagyny we gözegçiligi amala aşyrýar.

8. «Türkmenhowaýollary» agentliginiň wezipeleri:

1) umumy maksatly awiasiyany öz içine alýan raýat awiasiyasynyň uçuşlary üçin bölünip berlen Türkmenistanyň howa giňişliginiň böleginde halkara we ýerli howa ýollarynda uçuşlaryň we awiasiyä howpsuzlygynyň, şeýle hem uçuşlaryň yzygiderliliginiň üpjün edilişine, howa gämileriniň hereketini dolandyrmagyň we aeronawigasiýa ulgamynyň kämilleşdirilişine gözegçilik etmek;

2) Türkmenistanyň çäklerinde uçuşlaryň, awiasiyä howpsuzlygyny üpjün etmegiň hukuk esaslaryny işläp taýýarlamak, raýat awiasiyasy ulgamyna degişli kärhanalaryň işine gözegçilik

etmek, howa gämileriniň, howa ulaglaryna degişli enjamlaryň we howa menzilleriniň desgalarynyň sertifikatlaşdyrylmagyna gözegçilik etmek;

3) Howa ulaglary kärhanalarynyň esasy gurlarynyň, işçi güýjüniň, maddy hem-de maliýe serişdeleriniň rejeli we netijeli peýdalanyşyna, daşalýan ýükleriň, ýolagçylaryň goşlarynyň hem-de poçtanyň abat saklanylmagynyň we wagtynda eltilmeginiň, şeýle hem ýolagçylara we ýük iberijilere hyzmat etmegiň medeniýetiniň ýokary derejesiniň üpjün edilişine gözegçilik etmek;

4) Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň adyndan halkara howa gatnawlaryny ösdürmäge gönükdirilen çäreleri geçirmek, deňhukuklylyk we özara bähbitlilik ýörelgeleri esasynda howa ulaglary babatda Türkmenistanyň beýleki ýurtlar bilen hyzmatdaşlygyny giňeltmek;

5) awiasiýa işi çygyrynda bir bitewi tehniki hem-de ykdysady syýasaty ýöretmek;

6) daşky gurşawy goramaga gönükdirilen çäreleri işläp taýýarlamak we amala aşyrmak;

7) raýat awiasiýasyny Türkmenistanyň ykdysadyýetiniň düzüm bölegi hökmünde ösdürmegi üpjün etmek;

8) howa ulaglary kärhanalarynyň ilatyň we ykdysadyýetiň pudaklarynyň howa ulaglarynyň gatnawlaryna we hyzmatlaryna bolan talaplaryny kanagatlandyrmak baradaky işini utgaşdyrmak;

9) işgärleriň ýaşayyş jaý-durmuş şertlerini gowulandyrmak, howa ulaglarynda zähmetiň howpsuz şertlerini döretmek bolup durýar.

9. «Türkmenhowaýollary» agentligi öz üstüne ýüklenen wezipelere laýyklykda:

1) halkara ölçeglerine laýyklykda, Türkmenistanyň raýat awiasiýasynyň uçuşlarynyň awiasiýa howpsuzlygyny üpjün etmek, howa gatnawlaryny we howa hereketini guramak babatda bir bitewi syýasaty ýöredýär, uçuşlaryň howpsuzlygy boýunça we awiasiýa howpsuzlygy boýunça Döwlet maksatnamalaryny işläp taýýarlaýar we bellenen tertipde tassyklanylmagy üçin Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrligine hödürleýär hem-de olaryň ýerine ýetirilmegini guraýar;

2) howa ulaglarynyň howpsuz işlemeginiň milli ölçeglerini, kadalaryny we standartlaryny Raýat awiasiýasynyň halkara guramasynyň (ICAO) we halkara tejribeleriniň talaplaryna laýyklykda işläp taýýarlaýar hem-de degişliligi boýunça tassyklaýar, tassyklanandan soň, olaryň çap edilmegini amala aşyrýar we berjaý edilişine gözegçilik edýär;

3) howa ulaglary kärhanalaryny Türkmenistanyň Howa kodeksine laýyklykda barlaýar we raýat howa gämileriniň hem-de howa menzilleriniň ulanylyşyna we tehniki ýagdaýyna, şeýle hem Türkmenistanyň Döwlet awiasiýa kadalarynda bellenen raýat awiasiýasyna degişli standartlaryň berjaý edilişine gözegçiligi amala aşyrýar;

4) bellenen tertipde howa gämilerini, aerodromlary, raýat awiasiýasynyň awiasiýa-tehniki we beýleki desgalaryny hem-de serişdelerini sertifikatlaşdyrýar we gözegçilik edýär, şeýle hem awiasiýa hünärmenlerini hünär synaglaryndan geçirýär, howa gämilerini döwlet tarapyndan hasaba almagyň tertibini belleýär we hasaba alýar hem-de raýat howa gämileriniň, aerodromlaryň Döwlet sanawyny ýöredýär;

5) eýeçiliginiň görnüşine garamazdan, howa ulaglary kärhanalarynyň howa gämileriniň uçuşlarynyň we awiasiýa howpsuzlygyny üpjün etmek, ýolagçylaryň we ekipažyň agzalarynyň janyny hem-de saglygyny goramak boýunça çäreleriň geçirilmegine gözegçilik edýär, degişli edaralar bilen bilelikde Türkmenistanyň raýat awiasiýasynyň işine bikanun gatyşylmagynyň oňünü almak we düýbinden ýok etmek boýunça zerur çäreleri görýär;

6) howa menziliniň, aerodromlaryň ýanyndaky bellenen çäklerde howa gämileriniň uçuşlarynyň we awiasiýa howpsuzlygyna we/ýa-da howa menzilleriniň desgalarynyň hem-de enjamlarynyň kadaly işlemeği üçin päsgeçilikleri döredýän desgalaryň gurluşygynyň taslamalaryna garaýar we şolar boýunça netijenamalary berýär;

7) degişli edaralar bilen bilelikde uçuşlary saglygy gorayıp taýdan üpjün etmek, howa ulaglary kärhanalarynda bejeriş-öňüni alyş çärelerini geçirmek, awiasiýa işgärleriniň saglyk ýagdaýyna bildirilýän talaplary işläp taýýarlamak boýunça işleri guraýar;

8) raýat awiasiýasyna degişli edaralaryň goranmak we mobilizasion taýýarlygyny guraýar, onuň ýagdaýyna we mobilizasion ätiýaçlygynyň üpjün edilişine gözegçilik edýär, garamagyndaky kärhanalarda döwlet we gulluk syrlarynyň goraluşyna gözegçilik edýär;

9) çaklamalar we maksatnamalar esasynda howa ulaglarynyň işledilmeginiň howpsuzlygyny üpjün etmede garamagyndaky kärhanalaryň hojalyk bähbitleri bilen rejeli utgaşdyrylmagyny üpjün edip, raýat awiasiýasyna degişli edaralaryny ykdysady we durmuş taýdan ösdürmegiň meýilnamasyny düzmeği guraýar;

10) howa ulaglary kärhanalary, degişli ministrlkler we edaralar, welaýatlaryň, etraplaryň hem-de şäherleriň häkimlikleri bilen bilelikde Türkmenistanyň ykdysadyýetiniň pudaklarynyň we ilatynyň howa gatnawlaryna bolan isleglerini öwrenmek esasynda howa menzillerini, awiasiýa-tehniki binýatlary ösdürmegiň esasy ugurlarynyň taslamalaryny işläp taýýarlaýar;

11) awiasiýa we ýerüsti tehnikalara, maddy-enjamlaýyn serişdelere bolan islegleri kesgitleýär hem-de öndürijiler, üpjün edijiler bilen şertnamalaryň baglaşylmagyny guraýar;

12) Türkmenistanyň halkara, sebit we ýerli howa ýollaryny ulanmagyň we awiasiýa işlerini, şol sanda Türkmenistanyň çäklerinden daşarda işleri ýerine ýetirmegiň şertlerini kesgitleýär, bu howa ýollaryny ulanmak üçin ygtyýarnamalary hem-de rugsatnamalary berýär;

13) näsazlyklar we adatdan daşary ýagdaýlar dörän mahaly, işleriň geçirilmegini, şeýle hem Türkmenistanyň çäklerinde gözleg hem-de heläkçiliklerde halas ediş işleriniň ýerine ýetirilmegini degişli edaralar bilen utgaşdyrýar;

14) esasy ýerüsti enjamlaryň tehniki taýdan ulanylmagyny we abatlanýlmagyny guraýar, binalary we desgalary gurmagyň hem-de abatlamagyň ýyllyk meýilnamalaryny işläp taýýarlamakda we olary potratçylar bilen ylalaşmakda garamagyndaky kärhanalara ýardam edýär;

15) beýleki ministrlkler we edaralar bilen bilelikde Türkmenistanyň ykdysadyýetiniň pudaklarynda işleriň hem-de hyzmatlaryň bazarynyň emele gelmegini üpjün edýär, eýeçiliginiň görnüşine garamazdan, kärhanalary döretmäge esaslandyryjy hökmünde bellenen tertipde gatnaşýar;

16) garamagyndaky kärhanalarda maliýe ýagdaýyny durnuklaşdyrmaga, öz-özünü dolandyrmak ýörelgelerini pugtalandyrmaga gönükdirilen maksatnamalary işläp taýýarlamagy, durmuşa geçirmegi we utgaşdyrmagy üpjün edýär;

17) işler we hyzmatlar ýerine ýetirilende uçuşlaryň we awiasiýa howpsuzlygyny üpjün etmek boýunça standartlaryň berjaý edilmegini, täze tehnikanyň we tehnologiýalaryň özleşdirilmegini üpjün etmek, raýat awiasiýasynyň kärhanalaryny ösdürmek üçin salgyt ýeňilliklerini bellemek, ýardamlary bermek, ykdysady çäreleri ulanmak baradaky teklipleri, Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliğine berýär;

18) howa gatnawlary we awiasiýa işleri ýerine ýetirilen mahaly baha we nyrh düzgün-nyzyamynyň berjaý edilmegine gözegçiligi üpjün edýär,

19) zähmeti guramagy we iş hakyny kämilleşdirmäge gönükdirilen çäreleriň toplumyny ýerine ýetirýär, Raýat awiasiýasynyň işgärleriniň zähmetini tapawutlandyryp höweslendirmek hakyndaky Düzgünnamany işläp taýýarlaýar hem-de tassyklaýar;

20) kärdeşler arkalaşyklarynyň tekliplerini nazara alyp, işgärleriň zähmetine hak tölenilişine hem-de howa ulaglary kärhanalarynyň durmuş taýdan ösdürilişine gözegçilik edýär;

21) garamagyndaky kärhanalarda ykdysady işiň buhgalteriýa taýdan hasaba almagyň we hasabatlylygyň guralyşyna, olaryň döwlet maliýe we hasaplaşyk düzgün-nyzamyň berjaý edişine gözegçilik edýär, bellenen tertipde döwlet hasabatyny we buhgalteriýa hasabatlaryny seljerýär;

22) zähmeti goramak boýunça işi utgaşdyrýar, howpsuz we sagdyn zähmet şertlerine gözegçilik edýär;

23) raýat awiasiýasynda bir bitewi işgärler syýasatyny ýöredýär we işgärlerini daşary ýurtlarda taýýarlamak, gaýtadan taýýarlamak we olaryň hünärini ýokarlandyrmak meselelerini utgaşdyrýar;

24) Türkmenistanyň Ýaragly Güýçleriniň Atiýaçlykdaky serkerdeleri we raýat goranyşynyň şepagat uýalaryny taýýarlamak boýunça okuw merkezini ýörite edebiýatlar we gollanmalar bilen üpjün etmekde, şeýle hem talyplaryň ätiýaçdaky serkerdeleriniň maksatnamasy boýunça tejribe taýýarlygyna ýardam berýär;

25) ilkinji nobatda ylmy-tehniki maksatnamalary we işläp taýýarlamalary durmuşa geçirmegi göz önünde tutýan netijeli maýa goýum syýasatynyň ýöredilmegine ýardam berýär, howa ulaglary kärhanalary bilen bilelikde uçuşlaryň howpsuzlygyny üpjün etmegiň meselelerini çözmekde merkezleşdirilen maýa goýumlaryny peýdalanmagyň has zerur ugurlaryny kesgitleýär;

26) Türkmenistanyň halkara şertnamalaryndan we Türkmenistanyň halkara guramalaryndaky agzalygyndan gelip çykýan, «Türkmenhowaýollary» agentliginiň ygtyýarlygyna girýän meseleler boýunça borçnamalarynyň ýerine ýetirilişine gözegçiligi üpjün edýär;

27) halkara howa gatnawlaryny ösdürmäge, daşary ýurtlar bilen raýat awiasiýasy babatda daşary ykdysady aragatnaşyklary we ylmy-enjamlaryň hyzmatdaşlygy giňeltmäge gönükdirilen çäreleri geçirýär;

28) howa gatnawlarynyň meseleleri boýunça halkara ylalaşyklaryny bellenen tertipde taýýarlaýar we raýat awiasiýasy babatda hyzmatdaşlyk etmek hakyndaky şertnamalary we ylalaşyklary baglaşýar;

29) awiasiýa we ýerüsti tehnika, enjamlary hem-de ätiýaçlyk saýlary satyn almak barada şertnamalaryň taýýarlanylmagyny we resmileşdirilmegini bellenen tertipde utgaşdyrýar, baglaşylan ylalaşyklar we şertnamalar boýunça önümleriň getirilmegine gözegçilik edýär;

30) öz ygtyýarlyklarynyň çäklerinde ministrlikler, edaralar we kärhanalar, guramalar we raýatlar üçin hökmany bolan, raýat awiasiýasynyň işini hem-de halkara we içerki howa ýollarynda (ugurlarynda) howpsuzlygy, howa menzillerini we aerodromlary gurmagy hem-de ulanmagy düzgünleşdirýän kadalaşdyryjy namalary çykarýar;

31) howa ulaglaryny ösdürmek, uçuşlaryň we awiasiýa howpsuzlygyny üpjün etmek, awiasiýa hyzmatlaryna islegleri öwrenmek meseleleri, şeýle hem durmuş meseleleri boýunça ministrlikler we edaralar, ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet edaralary bilen arkalaşykly işleýär, zerur bolanda bilelikdäki çözümleri kabul edýär;

32) aýratyn wajyp uçuşlaryň we ýörite uçuşlaryň halkara kadalarynyň derejesinde ýerine ýetirilmegine we uçuşlaryň howpsuzlygynyň üpjün edilmegine gözegçilik edýär;

33) garamagyndaky edara-kärhanalarynda müşderilere edilýän hyzmatlaryň hiline gözegçilik edýär;

34) öz ygtyýarlyklarynyň çäklerinde beýleki işleri, şol sanda üstaşyr uçup geçýän howa gämilerine Türkmenistanyň howa giňişliginde aeronawigasiýa hyzmatlaryny ýerine ýetirmegi amala aşyrýar.

10. «Türkmenhowaýollary» agentliginiň şulara hukugy bar:

1) Raýat awiasiyasyna degişli edara-kärhanalary tarapyndan bellenen standartlaryň, kadalaryň we kadalaşdyryjy namalaryň talaplarynyň berjaý edilmedik ýagdaýynda, awiasiyä tehnikasyny, howa menzillerini, mehanizasiýa serişdelerini, enjamlary, uçuşlary üpjün edýän aeronawigasiýa we beýleki serişdeleri hem-de ulgamlary, olaryň degişliligine garamazdan, ulanylmagyny duruzmaga degişli teklipnamalary bermäge;

2) awiasiyä we ýerüsti tehnikanyň eýesi bolmaga, olaryň tehniki şertlerini tassyklamaga, şeýle hem bellenen tertipde ony kabul edip almaga;

3) hereket edýän standartlara laýyklykda, howa ulaglaryny ulanyjylara, howa ulaglary boýunça okuw jaýlaryna we howa ulaglarynyň işgärlerine sertifikatlary bellenen tertipde bermäge;

4) awiasiyä tehnikasy we enjamlary üçin berlen sertifikatlaryň, şeýle hem awiasiyä kärhanalaryna berlen, işleri ýerine ýetirmäge hukuk berýän ygtyýarnamalaryň talaplarynyň berjaý edilmeýändigini ýa-da bozulýandygy ýüze çykarylsa, olaryň hereketini duruzmaga ýa-da olary ýatyrmak boýunça işleri geçirmäge.

11. Agentlige garamagyndaky paýdarlar jemgyýetleriniň Geňeşiniň karary esasynda saýlanan we Türkmenistanyň Prezidentiniň karary bilen tassyklanylýan başlyk ýolbaşçylyk edýär.

12. «Türkmenhowaýollary» agentliginiň başlygynyň Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministri tarapyndan, bellenen tertipde, wezipä bellenen we wezipeden boşadylýan üç orunbasary bar.

13. «Türkmenhowaýollary» agentliginiň başlygy:

1) «Türkmenhowaýollary» agentliginiň üstüne ýüklenilen wezipeleriň ýerine ýetirilmegi üçin şahsy jogapkärçilik çekýär;

2) öz orunbasarlarynyň arasynda borçlary paýlaýar, uçuşlaryň howpsuzlygy we ýolagçylara hyzmat etmegiň medeniýeti baradaky kadalaryň we standartlaryň berjaý edilmegi üçin garamagyndaky kärhanalaryň ýolbaşçylarynyň jogapkärçilik derejesini belleýär;

3) «Türkmenhowaýollary» agentliginiň adyndan ynanç haty bolmazdan hereket edýär, ýurdumyzyň we daşary ýurtlaryň edara görnüşli taraplarynda oňa wekilçilik edýär;

4) garamagyndaky kärhanalaryň ýolbaşçylaryny bellenen tertipde Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliگی bilen ylalaşyp, wezipä belleýär hem-de wezipeden boşadýar;

5) bellenen tertipde işgärleri işe kabul edýär we işden boşadýar;

6) tapawutlanan işgärleri döwlet sylaglary bilen sylaglamaga hödürleýär;

7) Türkmenistanyň zähmet kanunçylygyna laýyklykda höweslendiriş çärelerini ulanýar hem-de düzgün-nyzam temmelerini berýär;

8) bellenen tertipde «Türkmenhowaýollary» agentliginiň emlägine, puluna we daşary ýurt pulundaky serişdelerine ygtyýar edýär, şertnamalary baglaşýar;

9) «Türkmenhowaýollary» agentliginiň wezipe sanawyny tassyklamak üçin Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliğine hödürleýär we garamagyndaky kärhanalaryň tertipnamalaryny tassyklaýar;

10) Türkmenistanyň raýat awiasiyasynyň işgärleri üçin hökmany bolan buýruklary, gollanmalary çykarýar, görkezmeleri berýär;

11) öz ygtyýarlyklarynyň çäklerinde beýleki işleri ýerine ýetirýär.

14. «Türkmenhowaýollary» agentligi öz borçnamalary boýunça özüne berkidilen emlägi bilen jogap berýär.

15. «Türkmenhowaýollary» agentliginiň esasy gaznalary we dolanyşyk serişdeleri, şeýle hem onuň önümçilik işi üçin zerur bolan maddy gymmatlyklar onuň emlägini düzýär.

16. «Türkmenhowaýollary» agentliginiň merkezi edarasyny saklamak bilen bagly çykadjylar üstaşyr uçup geçýän howa gämilerine Türkmenistanyň howa giňişliginde aeronawigasiýa hyzmatlaryny ýerine ýetirmekden gelip gowuşýan girdejileriň, şeýle hem garamagyndaky kärhanalaryň serişdeleriniň hasabyna maliýeleşdirilýär.

17. «Türkmenhowaýollary» agentligi, Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň garamagyndaky edara görnüşli tarap bolup durýar hem-de onuň Türkmenistanyň Döwlet tugrasy şekillendirilen hem-de ady ýazylan möhri, möhürçeleri, resmi kagyzlary, nyşany, banklarda hasaplary bar.

18. «Türkmenhowaýollary» agentligi Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda üýtgedilip guralýar we ýatyrylýar.